

מסורת הש"ס

כ) כתיב חל י' ט"ז
(ג) ועי' חומ' ע"ג ב' ד"ה
שלא וכו' (ד) ונעתיק ע"ז
הט"א כתיב משה פירוש ע"ז
כס"א ר"ג ור"ח ע"ז
(ד) ועי' (שם) (ט) ט"ה
(ה) ונעתיק ע"ז (ז) ונעתיק
(ז) (ט) (שם) (ט) ונעתיק
(ז) (ט) (שם) (ט) ונעתיק

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

יב.

גליון הש"ס

נ"ב שאלי דלמדיה. ע"י
מדרש ס"ד העירם כפסוק
זאת קומתך כמתה למחר:
שם הם לא קשי אלא
לפניה. ע"י סנהדרין דף
ס"א ע"פ ע"ז ע"ז דף ג'
ע"ז חומ' ד"ה ג' ג' ג'
השמות: רש"י ד"ה ד"ר
ד"ר וכו' וסוחרת לשון
סוחר. י' פניו מנינו
סוחר סוחר (ויקרא ה' ה')
שם ד"ה בצהורים וכו'
לשון סוחרת הוא. ע"י
לקמן דף י' ע"ז רש"י
ד"ה סוחרת:

הגהות הב"ח

(א) נ"ב ועוד שנה אחת
יש לנגל ועוד וכו' ואף
לעיל וכו' בינוי כספריים
מספר השנים אשר
היה דבר ה' אל רימיה
הנביא למלכות
לחברות ירושלים
שבעים שנה מדקאמר
אני ימינו כספריים מלל
דאדורו נמי טעה ר"מ
קשי: (ב) שם לנגל
נת ע"ז פירוש וכו' מ' מ'
בכס מכל עמי ידו
אלהיו עמו ויעל דם
רכ נסמן: (ג) שם הוא
יבנה עירי וקק נלמי:
(ד) שם כגור מלכות את
יקר וגו' אמר ר' יוסי
וכי' נגדי סהות ומתקטף
ועמד מניו סהות:
(ה) שם דגני מלכות
מיכף כיפוי ליה כל
איתת דכני ברו מרוב
לנו וכו' דלמר טעם:
(ו) שם מרדו ליה הן
קיימו הני והני סהות:
(ז) שם על אמו רשע
אמר להם חס קי:
(ח) שם וכן הוא לומר כי
אני: (ט) שם וחס
שנים ושמות הן:
(י) רש"י ד"ה יעוד שם
אחת לנגל רישא
דכריתא הכי חס:
(כ) ד"ה לפקידה בעלמא
נאמר האי לפי מלכות
לנגל שבעים שנה דהא
אפקוד אחס כתיב וכן
היה שפוקדו יו' שפסטה
יד כנל: (ל) ד"ה משח
הוא כלום נמשע כמין
מ"ל ותיבת חס נמשח:
(מ) ד"ה קולו וכו'
למשיח על כורש אני
קובל אש החוקים וכו'
יבנה את עירי מר קול:
(נ) ד"ה נגדי סהות יו'
סין נגול שהביא
בנבוכדנצר מיושלים:
(ס) ד"ה וכן הוא וכו'
ואומר שעל ידי נבוכדנצר:

מוסף רש"י

אירו בקרי ואתתיה
בבוציני. קל"ו ונעתיק מן
אחת חס אלא שגלי נגולים
ואלי קטנים. לומר מה
שהוא עופק היא עפוקה
(מוסף י"א)

רבינו חננאל

הוא קשו קראי אחדיי.
ופריש רבא לפי מלואת
לבלל. לפקידה בעלמא.
ולחברות ירושלים. לנאולה. אבנים מתחושטות על בעליהן. כלומר כל מי שנפגעת בירו (מתחייב)
למלכות. א' שאין ראיות להיוט אלא למלכות כלבר. וכן בעליהן כיון שנפגעת ביהוה נסים וברוחות שמחויאן מן
המלכות. ונחשתה כדת. כדת של תורה) מה דת של תורה אכילה מרובה משתיה. פי' החמיר בכש שיש בו כפה רביעית.
(א) וכן הפיק הערך נערך חס י' כס דכני ע"פ.

תניא נמי הכי. דשנות נבוכדנצר ואיל מרודך נלענה שנה: עוד שנה אחס לנגל. (י) הכי איתא כקדר עולם כיה גלילא קטיל כלשנר
מלנא ודיוס מדה קטיל מלכותא הכי שבעים שנה מיוס שמלך נבוכדנצר שבעים חקר אחת מיוס שבינש יהויקים ועוד שנה אחת לנגל
למלאות שבעים שנה משלט על ישראל ועמד דרוש והשלימה ואחריו בשנה אחת מלך כורש כנל ונפקדו פקידה במקלם שאמר מי ככס
מלך עמו יהו אלהיו עמו ויעל וגו'. למדנו מכריתא זו כמת כלשנר לא היו לכינוס יהויקים אלא שבעים חקר אחת ואמנו מנינו למעלה
שבעים שנה מ"ה דנבוכדנצר וכ"ג
דאיל מרודך ושנש דכלשנר הכי
שנים מקטעות היו: בינוי כספריים.
לשון ספירה ומשון: כפיס לפי
מלאות לנגל. שבעים שנה אפקוד
אחס כספר ירמיה: וכפיס. כספר
דניאל למלאות להרבות ירושלם
שבעים שנה מספר השנים אשר היה
דבר ה' אל רימיה הנביא: לפקידה
בעלמא. (י) ואמר לפי מלאות לנגל
שבעים שנה אפקוד אחס וכן היתה
שנפקדו בשנה אחת לנורס מלך
פרס שהיה שנת ע"א לכינוס יהויקים
שפסטה כנל על ישראל: משיח.
(י) נמשח כמו שמן המשחה: קובל
אני לך כו'. והכי קאמר כה אמר
ה' למשיחו (י) לנורס אשר החוקתי
בימינו וגו' הוא יבנה את ימי. מרי
קרימי כתיב דסמי אהרדי. ויקוד
טעם מקלם זה מוכיח על דרש זה
שאין לך טעם וקלם במקלם שאין
קובל על אחריו וכן נקד למשיחו
בנורס אשר החוקתי נקד במלך
להפרישו ולנקח מעם למשיחו: מי
כס מכל עמו וגו'. והוא עמו לא
נשמל כדכר: כפיס פרס ומרי
הפרתמים. סמן הפרתמים אלל מדי
וכתיב למלכי מדי ופרס סמן מלכי
אלל מדי: כנדי כסונה. שהיו
כדו שם כנדי כן גדול (י) שהניאן
מירושלים: פיקח היה. שהקדים
משה הרחוקים יותר ממשחה בני
עירו: שפסטה לנגל. בימי נבוכדנצר:
וכי משח פניו יש כדכר. אך וכו'
לס: סס עשו לפנים. מיראס: מרי
מרי. מעשה מחט. מלאכת המלכות
היתה עשויה נקיס נקיס: מילס
לנגל. מור לשון חירוס: הראוי לכסף
כו'. מנות וכו' וכסף קדיש שר הראוי
לזכב לזכב וגרוע לכסף: מסחוטעות
על נעליהן. רפסה עשה לס כזכנים
מטעות כלומר שלל כזא ליד אס
אלל כנורס שמתעטס ומחיריס
בעליהן אחיהן עד שמואלן אומן
כדמיס יקריס: וכן הוא אומר.
שהמקלם משח אכנים יקרות ואומר
(ס) על נסיונות הרבה הן כזאן כי אכני
נור מתנסקות על אדמתו. והכמו
מדכר לישראל לעמיד כזא שחיו
חשוני ויקריס בין האומות כאכני
נור המתנסקות: דרי דרי. שרות
שרות סכי. וסוחרת לשון סוחר
סוחר: כלהריס. והאי וסוחרת
לשון סחרה הוא: שקרא דרור
לכל בעלי סוחרה. עשה נח רוח
לכני מלכותו להעביר מהן מכל על
סוחרין: הראשונים. כלומר כלשנר
וסוחרת: כדס של סוחרה. אכילת מונח מרובה משתיה נשים בית המלכות אלא לפי ראונו: כדלון מרדכי וסמן. סס היו שרי המסקים כמשחה: אילו כקרי. דלועין גדולות:
כנדי

אחרי כן נבוכדנצר נבוכדנצר
הוא קשו קראי אחדיי.
ופריש רבא לפי מלואת
לבלל. לפקידה בעלמא.
ולחברות ירושלים. לנאולה. אבנים מתחושטות על בעליהן. כלומר כל מי שנפגעת בירו (מתחייב)
למלכות. א' שאין ראיות להיוט אלא למלכות כלבר. וכן בעליהן כיון שנפגעת ביהוה נסים וברוחות שמחויאן מן
המלכות. ונחשתה כדת. כדת של תורה) מה דת של תורה אכילה מרובה משתיה. פי' החמיר בכש שיש בו כפה רביעית.
(א) וכן הפיק הערך נערך חס י' כס דכני ע"פ.

תניא נמי הכי ועוד שנה (כ) אחרת לבלל
ועמד דרוש והשלימה אמר רבא אף דניאל
טעה בהאי חושבנא דכתיב 'בשנת אחת
למלכו אני דניאל בינוי כספריים מדקאמר
בינוי מכלל דמעה מ"מ קשו קראי אהרדי
כתיב 'מלאות לבלל וכתיב 'לחברות ירושלם
אמר רבא לפקידה בעלמא והיינו דכתיב
'כה אמר כורש מלך פרס כל ממלכות הארץ
נתן לי ה' אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות
לו בית בירושלם (כ) דרש רב נחמן בר רב
חסדא מאי דכתיב 'כה אמר ה' למשיחו כורש אשר החוקתי בימינו וכי
כורש משיח היה אלא א"ל הקב"ה למשיח קובל אני לך על כורש אני אמרתי
הוא יבנה (כ) ביתי ויקבץ גליותיו והוא אמר 'מי בכס מכל עמו ויעל: חיל
פרס ומדי הפרתמים וכתיב 'למלכי מדי ופרס אמר רבא אתנווי אתנו בהרדי
אי מין מלכי מנייכו איפריכי ואי מנייכו מלכי מין איפריכי 'בהראותו את
עושר כבוד מלכותו (כ) א"ר יוסי בר חנינא מלמד שלכש כנדי כהונה כתיב
הכא יקר תפארתו גדולתו וכתיב התם 'לכבוד ולתפארת (כ) ומלאות הימים
האלה וגו' רב ושמואל חד אמר מלך פיקח היה וחד אמר מלך טיפש היה
מאן דאמר מלך פיקח היה שפיר עבד דקריב רחיקא ברישא דבני מאתיה
(כ) כל אימת דבעי מפייס להו ומאן דאמר טיפש היה דאיבעי ליה לקרובי
בני מאתיה ברישא דאי מרדו ביה הנך (כ) הני הוו קיימי בהדיה *שאלו
חלמיריו את רשב"י מפני מה נחתיבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור
כליה אמר להם אמרו אתם אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע
(כ) אם כן שבשושן יתרו שבכל העולם כולו אל יתרו אמרו לו אמור אלה
אמר להם מפני שהשתחוו לצלם אמרו לו וכי משה פנים יש בדבר אמר
להם *הם לא עשו אלא לפנים אף הקב"ה לא עשה עמקן אלא לפנים
והיינו דכתיב 'כי לא ענה מלבו: בחצר גנת ביתן המלך רב ושמואל חד
אמר הראוי לחצר הראוי לגינה לגינה הראוי לביתן וחד אמר
הושבין בחצר ולא החזיקתן בגינה ולא החזיקתן עד שהכניסן לביתן והחזיקתן
במתניתא תנא הושבין בחצר ופתח להם שני פתחים אחד לגינה ואחד לביתן
12 חור כרפס ותכלת מאי חור רב אמר חרי חרי ושמואל אמר מילת לבנה
הציע להם כרפס אמר ר' יוסי בר חנינא כרים של פסים על גלילי כסף ועמודי
שש מטות זהב וכסף תניא ר' יהודה אומר הראוי לכסף לכסף הראוי לזהב
לזהב אמר לו ר' נחמיה א"כ אתה מצייל כנאה בסעודה אלא אם של כסף
ורגליהן של זהב כהמ ויש א"ר אמי אבנים (כ) שמתחושבות על בעליהן
וכן הוא אומר (כ) אבני נזר מתנוססות על אדמתו 12 ודר וסוחרת רב אמר דרי
דרי ושמואל אמר אבן טובה יש בכרכי הים ודרה שמה הושיבה כאמצע
סעודה ומאירה להם כצהרים דבי רבי ישמעאל תנא שקרא דרור לכל בעלי
סוחרה 14 והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים משונים מיבעי ליה אמר רבא
יצתה בת קול ואמרה להם ראשונים כלו מפני כלים ואתם שונים (כ) בהם
ויין מלכות רב אמר רב מלמד שכל אחד ואחד השקהו יין שגדול הימנו
שנים 15 והשתיה כדת (כ) אין אונם) מאי כדת א"ר חנן משום ר"מ כדת של
תורה מה דר של תורה אכילה מרובה משתיה אף סעודתו של אותו רשע
אכילה מרובה משתיה אין אונם אמר רבי אלעזר מלמד שכל אחד ואחד
השקהו מין מדינתו לעשות כרצון איש ואיש אמר רבא לעשות כרצון
מרדכי והמון מרדכי דכתיב "איש יהודי המן 17 איש צר ואויב 18 גם ושתי
המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות בית הנשים מיבעי ליה אמר
רבא שניהן לדבר עבירה נתכוונו היינו דאמרי אינשי 19 איהו "בקרי ואתתיה
בבוציני

אחרי כן נבוכדנצר נבוכדנצר
הוא קשו קראי אחדיי.
ופריש רבא לפי מלואת
לבלל. לפקידה בעלמא.
ולחברות ירושלים. לנאולה. אבנים מתחושטות על בעליהן. כלומר כל מי שנפגעת בירו (מתחייב)
למלכות. א' שאין ראיות להיוט אלא למלכות כלבר. וכן בעליהן כיון שנפגעת ביהוה נסים וברוחות שמחויאן מן
המלכות. ונחשתה כדת. כדת של תורה) מה דת של תורה אכילה מרובה משתיה. פי' החמיר בכש שיש בו כפה רביעית.
(א) וכן הפיק הערך נערך חס י' כס דכני ע"פ.

תניא נמי הכי. דשנות נבוכדנצר ואיל מרודך נלענה שנה: עוד שנה אחס לנגל. (י) הכי איתא כקדר עולם כיה גלילא קטיל כלשנר
מלנא ודיוס מדה קטיל מלכותא הכי שבעים שנה מיוס שמלך נבוכדנצר שבעים חקר אחת מיוס שבינש יהויקים ועוד שנה אחת לנגל
למלאות שבעים שנה משלט על ישראל ועמד דרוש והשלימה ואחריו בשנה אחת מלך כורש כנל ונפקדו פקידה במקלם שאמר מי ככס
מלך עמו יהו אלהיו עמו ויעל וגו'. למדנו מכריתא זו כמת כלשנר לא היו לכינוס יהויקים אלא שבעים חקר אחת ואמנו מנינו למעלה
שבעים שנה מ"ה דנבוכדנצר וכ"ג
דאיל מרודך ושנש דכלשנר הכי
שנים מקטעות היו: בינוי כספריים.
לשון ספירה ומשון: כפיס לפי
מלאות לנגל. שבעים שנה אפקוד
אחס כספר ירמיה: וכפיס. כספר
דניאל למלאות להרבות ירושלם
שבעים שנה מספר השנים אשר היה
דבר ה' אל רימיה הנביא: לפקידה
בעלמא. (י) ואמר לפי מלאות לנגל
שבעים שנה אפקוד אחס וכן היתה
שנפקדו בשנה אחת לנורס מלך
פרס שהיה שנת ע"א לכינוס יהויקים
שפסטה כנל על ישראל: משיח.
(י) נמשח כמו שמן המשחה: קובל
אני לך כו'. והכי קאמר כה אמר
ה' למשיחו (י) לנורס אשר החוקתי
בימינו וגו' הוא יבנה את ימי. מרי
קרימי כתיב דסמי אהרדי. ויקוד
טעם מקלם זה מוכיח על דרש זה
שאין לך טעם וקלם במקלם שאין
קובל על אחריו וכן נקד למשיחו
בנורס אשר החוקתי נקד במלך
להפרישו ולנקח מעם למשיחו: מי
כס מכל עמו וגו'. והוא עמו לא
נשמל כדכר: כפיס פרס ומרי
הפרתמים. סמן הפרתמים אלל מדי
וכתיב למלכי מדי ופרס סמן מלכי
אלל מדי: כנדי כסונה. שהיו
כדו שם כנדי כן גדול (י) שהניאן
מירושלים: פיקח היה. שהקדים
משה הרחוקים יותר ממשחה בני
עירו: שפסטה לנגל. בימי נבוכדנצר:
וכי משח פניו יש כדכר. אך וכו'
לס: סס עשו לפנים. מיראס: מרי
מרי. מעשה מחט. מלאכת המלכות
היתה עשויה נקיס נקיס: מילס
לנגל. מור לשון חירוס: הראוי לכסף
כו'. מנות וכו' וכסף קדיש שר הראוי
לזכב לזכב וגרוע לכסף: מסחוטעות
על נעליהן. רפסה עשה לס כזכנים
מטעות כלומר שלל כזא ליד אס
אלל כנורס שמתעטס ומחיריס
בעליהן אחיהן עד שמואלן אומן
כדמיס יקריס: וכן הוא אומר.
שהמקלם משח אכנים יקרות ואומר
(ס) על נסיונות הרבה הן כזאן כי אכני
נור מתנסקות על אדמתו. והכמו
מדכר לישראל לעמיד כזא שחיו
חשוני ויקריס בין האומות כאכני
נור המתנסקות: דרי דרי. שרות
שרות סכי. וסוחרת לשון סוחר
סוחר: כלהריס. והאי וסוחרת
לשון סחרה הוא: שקרא דרור
לכל בעלי סוחרה. עשה נח רוח
לכני מלכותו להעביר מהן מכל על
סוחרין: הראשונים. כלומר כלשנר
וסוחרת: כדס של סוחרה. אכילת מונח מרובה משתיה נשים בית המלכות אלא לפי ראונו: כדלון מרדכי וסמן. סס היו שרי המסקים כמשחה: אילו כקרי. דלועין גדולות:
כנדי

- 1. בשנת אחת לקטלו
אני דניאל וכו' בינוי
כספריים מספר השנים
אשר היה דבר ה' אל
ירמיה הנביא למלאות
לקרבות ירושלם
שבעים שנה:
דניאל ט ב
2. כי כה אמר ה' בי לפי
מלאת לקבל 'שבעים
שנה אפקוד אתכם
והקמתי עליכם את
דברי הטוב ולקחתי
אתכם אל המקום
הזה: ירמיהו ט"ו
3. כה אמר כורש מלך
פרס כל ממלכות הארץ
נתן לי ה' אלהי השמים
והוא פקד עלי לבנות לו
בית בירושלם אשר
בידודי: עזרא א ב
4. כה אמר ה' למשיחו
לכורש אשר החוקתי
בימינו לרד לפניו ביום
וקחתי מכלים אפסח
לפתח לפניו דלתים
ושערים לא יקרה:
ישעיהו כו א
5. מי בכס מכל עמו ידו
אלהיו עמו ויעל
לירושלם אשר בירודת
וכן את בית יי אלו
ישראל הוא האלהים
אשר בירושלם:
עזרא א ג
6. בשנת שלוש קטלו
אליהו עמו ויעל
לירושלם אשר בירודת
וכן את בית יי אלו
ישראל הוא האלהים
אשר בירושלם:
עזרא א ג
7. וכל מעשה חספי
ונבחרתי ופרשת גולת
אלהיו עמו ויעל
לירושלם אשר בירודת
הוא דם חבושים על
ספר דברי הימים א' מ' ב'
קדי ופרס: אסתר א'
8. בהראותו את עשר
כבוד מלכותו ואת יקר
תפארתו גדולתו ואת
רבים שמונים ואת
יוס: אסתר א'
9. ורשית בניו קדש
לצניח אחר ללבד
ולתפארת:
שמות כ ב
10. ובמלאות הימים
האלה עשה המלך לכל
העם הנמצאים בשושן
הבירה לנמולד ועד קטן
משתה שבעת ימים
בבשר גנת ביתן ואתם
אסתר א'
11. כי לא ענה מלבו
הגה בני איש:
אסתר א ג
12. חור כרפס ותכלת
אחוז בחבלי ברוך וארזון
על גלילי כסף ועמודי
שש מטות זהב וכסף על
רפפת כהן ויש ודר
וסוחרת: אסתר א'
13. והושיעני יי
אלהים כיום ההוא
כגאן עמו כי אבני נזר מתנוססות על אדמתו: ובריה טו
14. והשקות ברת אן אנס פי כן יסר המלך על כל רב ביהו לעשות כרצון איש
ראש: אסתר א א
15. והשקות ברת אן אנס פי כן יסר המלך על כל רב ביהו לעשות כרצון איש
וימיני: אסתר ב ב
16. איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו קרדכי כן יאמר כן שבעי כן קיש איש
17. והאמר אסתר איש צר ואויב הן הרע הזה והקן נבעת מלפני המלך
והמלכות: אסתר ב ב
18. גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות אשר למלך אחשוורוש: אסתר א ט